

Vlaanderen
is landbouw & visserij

VLIF

Activiteitenverslag 2016

DEPARTEMENT
LANDBOUW & VISSERIJ

WWW.VLAANDEREN.BE/LANDBOUW

VLIF

Activiteitenverslag 2016

Colofon

Samenstelling

Departement Landbouw en Visserij

Verantwoordelijke uitgever

Jules Van Liefferinge, secretaris-generaal

Depotnummer

D/2017/3241/185

Lay-out

Dienst communicatie

Een digitale versie vindt u terug op

<http://lv.vlaanderen.be/nl/voorlichting-info/publicaties/investeren>

VOORWOORD

Sinds 2016 wordt er gewerkt met een volledig digitaal dossier. De afhandeling start dus pas nadat de landbouwer de investeringen uitgevoerd heeft en de investeringsbewijzen opgeladen heeft in zijn elektronisch dossier.

De cijfers over verleende steun in 2016 slaan in hoofdzaak nog op steunaanvragen van vóór 2015, aangezien de uitvoeringstermijn voor tal van investeringen twee jaar bedraagt en bepaalde voorwaarden vóór een gunstige beslissing moeten worden aangetoond.

De invoering van selectiecriteria en de wijziging van de aanvraagprocedure moet de doelmatigheid van de steunverlening vergroten. De cijfers over de ingediende steunaanvragen geven op dit moment in de eerste plaats een beeld van de rijpende investeringsplannen. Ze hebben nu meer betrekking op investeringen die 'overwogen' worden en waar het selectieresultaat mee bepalend zal zijn voor de uitvoering ervan. Dit geldt in de eerste plaats voor investeringen met een lange terugverdientijd of voor bovenwettelijke investeringen.

In 2016 kwam de selectiviteit van de steunmaatregel voor investeringen op het landbouwbedrijf duidelijk tot uiting. Ondanks de crisis was de omvang van het aangemelde investeringsbedrag onverwacht groot. In 2016 werden er voor 507 miljoen euro investeringen aangemeld. Op grond van normbedragen gaf dit 473 miljoen euro subsidiabele investeringen. Op basis van de selectiecriteria en met het budget als bepalende factor werden 275 miljoen euro aan investeringen voor steun geselecteerd.

Bijna alle investeringen die reëel bijdragen aan een duurzamere productie en dus 30% steun genieten, werden geselecteerd. Op basis van het aantal investeringslijnen werd 98,9% van de investeringen met reëel aantoonbare effecten op de verduurzaming geselecteerd, tegenover 37,9% van de investeringen met minimale effecten op dat vlak. Bij die laatste investeringen speelt dan het leeftijds criterium, waardoor jonge landbouwers bevoordeeld worden op de oudere.

In grote lijnen beantwoorden de resultaten van de selectie aan de verwachtingen. Het uitgangspunt was dat alle deelsectoren van de Vlaamse land- en tuinbouw bepaalde investeringsnoden hebben en dat ze allemaal via specifieke investeringen nog een traject kunnen afleggen op de weg naar een duurzamere productie. Uit de cijfers blijkt dat alle sectoren steun kunnen krijgen en dat er geen uitschieters in positieve of negatieve zin zijn.

In 2016 bleef het aantal eerste vestigingen, met 117 geselecteerde steunaanvragen, onder de verwachtingen. Anderzijds betekent dit dat iedere aanvraag die aan de minimale eisen voldoet, geselecteerd wordt. Die eisen gaan over een door te voeren generatiewissel en voldoende zeggenschap voor de jonge landbouwer. Wat opvalt bij de aanvragen is de doorgaans grote omvang van de bedrijven waarvan de jonge landbouwer bedrijfsleider wordt. Door de koppeling tussen de steun en de bedrijfsomvang zal een relatief groter aantal jonge landbouwers in aanmerking komen voor de hogere opstartpremie van 55.000 of 70.000 euro.

Inhoud

1	VLIF-BEGROTINGSUITVOERING	1
1.1	ONTVANGSTEN EN UITGAVEN	1
1.1.1	Toelichting bij ontvangsten	1
1.1.2	Toelichting bij uitgaven	2
1.2	MACHTIGING	2
2	TOEGEKENDE VLIF-STEUN	3
2.1	STEUN AAN LAND- EN TUINBOUWERS VOOR AANVRAGEN INGEDIED VOO 1 JANUARI 2015	3
2.1.1	Overzicht toegekende VLIF-steun per maatregel	3
2.1.2	Overzicht toegekende VLIF-steun per provincie	3
2.1.3	Overzicht toegekende VLIF-steun per steunpercentage	5
2.1.4	Overzicht toegekende VLIF-steun per financieringsbron	6
2.1.5	Overzicht van de toegekende VLIF-steun volgens aard van de verrichting	6
2.1.6	Overzicht van de toegekende VLIF-steun per doelstelling	7
2.1.7	Waarborg	7
2.2	STEUN AAN LAND- EN TUINBOUWERS VOOR AANVRAGEN INGEDIED VANAF 1 JANUARI 2015	7
2.3	STEUN AAN DE AGROVOEDINGSSECTOR	8
2.4	STEUN AAN DE OMKADERINGSSECTOR	8
3	VLIF-STEUN IN 2016: REGELGEVING EN PROCEDURE.....	9
3.1	DE VLIF-MAATREGELEN IN DE PDPO III-PERIODE	9
3.2	AANVRAGEN VAN VLIF-STEUN	9
3.3	SELECTIE VAN VLIF-STEUNAANVRAGEN	10
3.4	KORTE BESCHRIJVING VAN DE VLIF-MAATREGELEN	10
3.4.1	Opstartsteun aan de jonge landbouwer	10
3.4.2	Steun aan de investeringen op het landbouwbedrijf	11
3.4.3	VLIF-waarborg voor de investeringen en de overname in de landbouw	11
3.4.4	Steun voor niet-productieve investeringen op het landbouwbedrijf	11
3.4.5	Steun voor de ontwikkeling van kleine landbouwondernemingen	12
3.4.6	Projectsteun voor innovaties in de landbouw	12
3.4.7	Steun aan de agrovoedingsindustrie voor de afzet van land- en tuinbouwproducten	12
3.4.8	Steun aan de omkaderingssector	12
4	INGEDIENDE VLIF-STEUNAANVRAGEN	13
4.1	AANVRAGEN VOOR INVESTERINGSSTEUN DOOR LAND- EN TUINBOUWERS	13
4.1.1	Toelichting bij de opbouw van de tabellen en betekenis kolomvariabelen	13
4.1.2	Algemeen	13
4.1.3	Provincie	14
4.1.4	Hoofdsector	15
4.1.5	Thema's zoals opgenomen in het Besluit van de Vlaamse Regering	16
4.1.6	Hoedanigheid van indieners	18
4.1.7	Top vijf volgens selectiebedrag	19
4.1.8	Leeftijd	21

4.2	AANVRAGEN VOOR OPSTARTSTEUN DOOR JONGE LANDBOUWERS	22
4.2.1	Algemeen	22
4.2.2	Overzicht per provincie	22
4.2.3	Overzicht per sector	22
4.2.4	Overzicht per type vestiging	23
4.2.5	Overzicht per leeftijd	23
4.3	AANVRAGEN VLIF-WAARBORG	24
4.4	AANVRAGEN VOOR STEUN VOOR NIET-PRODUCTIEVE INVESTERINGEN	24
4.4.1	Algemeen	24
4.4.2	Provincie	24
4.4.3	Type investering	25
4.5	AANVRAGEN VOOR STEUN VOOR DE ONTWIKKELING VAN KLEINE LANDBOUWBEDRIJVEN	25
4.6	AANVRAGEN VOOR STEUN INGEVOLGE OPROEPEN	26
4.6.1	Projectsteun voor innovaties in de landbouw	26
4.6.2	Steunverlening aan de agrovoedingssector	26

1 VLIF-BEGROTINGSUITVOERING

De VLIF-begroting betreft het aandeel in de door het VLIF toegekende en uitbetaalde steun ten laste van het Vlaamse Gewest.

Dit activiteitenverslag bevat alleen de VLIF-transacties met betrekking tot steun aan land- en tuinbouwproducenten en hun coöperaties, tenzij anders vermeld. De VLIF-maatregelen maken immers deel uit van het Vlaams plattelandsontwikkelingsplan (PDPO), waarvoor in de periode 2015-2020 een EU-medefinanciering van 50% is. In 2016 waren er nog maar zeer weinig transacties (toekenningen en betalingen) voor aanvragen die vanaf 2015 ingediend zijn, en daarvoor in aanmerking komen (cfr. PDPO III). Dus nagenoeg alle transacties waren uitsluitend met Vlaamse middelen (staatssteun) omdat de EU-medefinanciering voor de periodes 2000-2006 en 2007-2014 afgelopen is.

1.1 ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

Tabel 1. Begrotingsuitvoering 2016

Ontvangsten	Begrotingsuitvoering (euro)
Toelage van de Vlaamse overheid	67.327.000
Eigen ontvangsten	1.118.447
Totale ontvangsten	68.445.447
Uitgaven	Begrotingsuitvoering (euro)
Land- en tuinbouwers: rentesubsidie	52.004.583
Land- en tuinbouwers: kapitaalpremies	35.624.200
Land- en tuinbouwers: waarborg	29.037
Startsteun erkende groeperingen	16.875
Agrovoeding: kapitaalpremies	0
Omkadering: kapitaalpremies	1.402.602
Totale uitgaven	89.077.297

1.1.1 Toelichting bij ontvangsten

De ontvangen toelage vanwege de Vlaamse overheid voor 2016 bedroeg 67.327.000 euro, ingeschreven op KBO-1KDH5AW-IS van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap (decreet van 8 juli 2016).

Wanneer een land- of tuinbouwer tijdens de referentieperiode niet langer voldoet aan de VLIF-voorwaarden, wordt de uitbetaalde steun voor de periode waarin de VLIF-voorwaarden niet zijn vervuld, teruggevorderd. Er werd zo 909.410,16 euro ontvangen in 2016.

Wanneer een VLIF-waarborg na een gedwongen of vrijwillige stopzetting van een land- of tuinbouwbedrijf is uitbetaald aan een kredietinstelling, wordt deze teruggevorderd bij de kredietnemer(s) en de eventuele borgens. In 2016 is er op basis van dergelijke terugvorderingen 207.095,50 euro ontvangen.

Wanneer een VLIF-waarborg wordt toegekend, moet daarvoor een bijdrage betaald worden. In 2016 is er in totaal 1.358,97 euro aan waarborgbijdragen ontvangen.

De teruggaven i.v.m. geweigerde hoeveelheden mageremelkpoeder (cfr. openbare interventie) komen ook bij de VLIF-ontvangsten ten gunste van land- en tuinbouwproducenten. Zo is 581,96 euro ontvangen.

Deze eigen ontvangsten van in totaal 1.118.447 euro lieten toe om voor dat bedrag extra steun toe te kennen en uit te betalen, in 2016 of later.

1.1.2 Toelichting bij uitgaven

Tabel 2 geeft meer details over de Vlaamse uitbetaalde steun per maatregel en per steunvorm (rentesubsidie/kapitaalpremie) op basis van in 2016 of eerder toegekende steun. Rentesubsidies worden gespreid uitbetaald aan de kredietinstelling over verschillende jaren (tot 15 jaar), parallel aan de aflossing van het betreffende krediet. Kapitaalpremies worden aan de aanvrager zelf uitbetaald in tweehelften, met een jaar tussentijd (behalve de premies van minder dan 1.000 euro die in één keer volledig betaald worden).

Er zijn meer uitgaven dan ontvangsten omdat er eind 2016 nog bijkomende middelen ten belope van 23 miljoen euro zijn vrijgemaakt. Die zijn allemaal gebruikt, op enkele honderdduizenden euro's na. Hierdoor bouwde het VLIF een bijkomend tekort op.

Tabel 2. Vlaamse betaalde steun

Steunmaatregel	Totaal Vlaams uitbetaald (euro)	Vlaams uitbetaalde kapitaalpremie (euro)	Vlaams uitbetaalde rentesubsidies (euro)
Vestigingssteun	8.816.297	4.658.487	4.157.810
Investeringssteun	74.177.539	(*) 30.264.515	43.913.024
Diversificatiesteun	2.566.352	569.222	1.997.130
Regionale steun (geen EU-cofinanciering)	2.068.594	131.974	1.936.620
Startsteun aan groeperingen	16.875	16.875	n.v.t.
Omkaderingssteun	1.402.602	1.402.602	n.v.t.
Agrovoedingssteun	0	0	n.v.t.
Waarborg	29.037	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	89.077.296	37.043.675	52.004.584

(*) Bovenop deze Vlaamse betalingen is er nog 427.736,67 euro aan investeringspremies betaald met Europese middelen uit het PDPO III.

Naast bovenstaande uitgaven ten gunste van de land- en tuinbouwproducenten, kwamen ook nog voor 499.739 euro kosten voor analyses (cfr. openbare interventie) ten laste van de VLIF-begroting. Deze werden ook vastgelegd op de VLIF-machtiging.

1.2 MACHTIGING

Bij begrotingsartikel KCO-IKDH5AW-IS werd het VLIF gemachtigd om een bedrag van 66.024.000 euro vast te leggen. Een vastlegging is het budgettaire reserveren van de totaal toegekende Vlaamse steun in het jaar van toekenning, ook al volgt de (gespreide) betaling later.

Tabel 3. Vlaamse toegekende steun

Steunmaatregel	Totaal vastgelegde steun (euro)	Vastgelegde kapitaalpremie (euro)	Vastgelegde rentesubsidies (euro)
Vestigingssteun	7.656.126	4.723.447	2.932.679
Investeringssteun	50.436.623	27.226.828	23.209.795
Diversificatiesteun	3.281.464	396.232	2.885.232
Regionale steun	121.011	116.584	4.427
Omkaderingssteun	4.000.000	4.000.000	n.v.t.
Waarborg	29.037	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	65.524.261	36.463.091	29.032.133

Deze VLIF-machtiging diende niet alleen voor de klassieke VLIF-maatregelen ten gunste van land- en tuinbouwproducenten (zie tabel 3), maar ook een deeltje voor het vastleggen van uit te betalen kosten voor analyse in het kader van openbare interventie. In 2016 was dit 499.739 euro.

Zo werd de VLIF-machtiging van 66.024.000 euro volledig gebruikt.

Bovenop de VLIF-machtiging werd in 2016 ook nog 964.457 euro steun vastgelegd n.a.v. de eigen ontvangsten (1.118.447 euro). Dit waren uitsluitend investeringspremies.

2 TOEGEKENDE VLIF-STEUN

In dit hoofdstuk wordt gerapporteerd op verrichtingsniveau. Een steunaanvraag kan betrekking hebben op meerdere verrichtingen die niet noodzakelijk gezamenlijk behandeld worden of een gunstige beslissing krijgen.

2.1 STEUN AAN LAND- EN TUINBOUWERS VOOR AANVRAGEN INGEDIEND VOOR 1 JANUARI 2015

2.1.1 Overzicht toegekende VLIF-steun per maatregel

In 2016 kregen 3.325 verrichtingen, aangevraagd door land- en tuinbouwproducenten, voor het eerst een gunstige beslissing. De totaal toegekende steun bedraagt 40.617.222 euro.

Tabel 4. Overzicht toegekende steun per steuntype

Steunmaatregel	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kost (euro)	Toegekende steun (euro)	Toegekende kapitaalpremie (euro)	Toegekende rentesubsidie (euro)
Vestigingssteun	144	24.833.744	6.492.538	4.545.563	1.946.975
Diversificatiesteun	48	2.020.054	369.316	365.589	3.727
Investeringssteun	3.133	196.522.860	33.755.368	27.521.573	6.233.796
Totaal	3.325	223.376.657	40.617.222	32.432.725	8.184.498

Aan machineren en sociale instellingen is 121.011 euro steun toegekend op basis van 862.412 euro subsidiabele kosten. De steun is voor 29 verrichtingen, die via 8 steunaanvragen werd aangevraagd. Hiervan zijn 4 aanvragen ingediend door machineren en 4 door een sociale instelling.

Er zijn in 2016 in totaal 2.900 beslissingsfiches opgemaakt. Merk op dat in een aantal VLIF-dossiers er meerdere beslissingen kunnen zijn, al dan niet in hetzelfde jaar, omdat bijvoorbeeld een voorwaarde vervuld was die leidde tot een gunstige beslissing in het dossier.

In 2016 was van de 2.900 beslissingsfiches:

- 75% gunstig, gunstig met voorwaarden of subsidiabel. In die dossiers wordt of zal er bijna zeker steun worden toegekend;
- 13% ongunstig, maar vatbaar voor herziening. Dit zijn dossiers waar nog een belangrijke VLIF-voorwaarde moet vervuld worden. Op termijn wordt over die dossiers meestal nog gunstig beslist;
- 12% ongunstig, niet vatbaar voor herziening. Die dossiers voldeden niet aan de VLIF-regelgeving, omdat de investering bijvoorbeeld al uitgevoerd was op het tijdstip van de steunaanvraag, omdat de investeringskosten lager zijn dan 15.000 euro, omdat de aanvrager niet bereid is aan de voorwaarden te voldoen enz.

2.1.2 Overzicht toegekende VLIF-steun per provincie

Tabel 5. Overzicht toegekende en subsidiabele steun per provincie en per steuntype

Tabel 5.1 Provincie Antwerpen

Maatregel	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kost (euro)	Toegekende steun (euro)
Investeringssteun	473	44.379.819	7.570.841
Vestigingssteun	35	5.437.966	1.546.442
Diversificatiesteun	3	210.784	59.020
Totaal Antwerpen	511	50.028.569	9.176.303

Tabel 5.2 Provincie Limburg

Maatregel	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kost (euro)	Toegekende steun (euro)
Investeringssteun	256	16.987.565	3.015.331
Vestigingssteun	10	1.726.309	508.134
Diversificatiesteun	5	46.023	12.047
Totaal Limburg	271	18.759.897	3.535.512

Tabel 5.3 Provincie Oost-Vlaanderen

Maatregel	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kost (euro)	Toegekende steun (euro)
Investeringssteun	757	42.910.850	7.476.969
Vestigingssteun	25	4.448.693	1.037.803
Diversificatiesteun	13	231.398	55.701
Totaal Oost-Vlaanderen	795	47.590.940	8.570.473

Tabel 5.4 Provincie Vlaams-Brabant

Maatregel	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kost (euro)	Toegekende steun (euro)
Investeringssteun	202	9.215.622	1.534.804
Vestigingssteun	9	1.421.450	447.061
Diversificatiesteun	3	209.038	23.532
Totaal Vlaams-Brabant	214	10.846.110	2.005.397

Tabel 5.5 Provincie West-Vlaanderen

Maatregel	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kost (euro)	Toegekende steun (euro)
Investeringssteun	1.445	83.029.003	14.157.424
Vestigingssteun	65	11.799.326	2.953.097
Diversificatiesteun	24	1.322.812	219.016
West-Vlaanderen - totaal	1.534	96.151.141	17.329.537

2.1.3 Overzicht toegekende VLIF-steun per steunpercentage

Sinds 2000 worden de investeringen gesubsidieerd naar rato van 10%, 20%, 30% of 40%. Voor aanvragen ingediend sinds 19 februari 2011 worden de investeringen gesubsidieerd naar rato van 8%, 18%, 28% of 38%. In 2016 zijn bijna uitsluitend (voor 99,5%) nog beslissingen genomen in dossiers ingediend na 2011. Uitzonderlijk was er nog een herziening op een ouder dossier.

Tabel 6. Overzicht van het aantal verrichtingen waarop steun is toegekend per steuntype

Steunpercentage	Diversificatiesteun (aantal)	Investeringssteun (aantal)	Vestigingssteun (aantal)	Totaal aantal verrichtingen (aantal)
8	9	841	0	850
10	0	7	0	7
18	0	2.186	0	2.186
20	0	7	0	7
28	39	88	0	127
38	0	4	0	4
Overige	0	0	144	144
Totaal	48	3.133	144	3.325

Tabel 7. Overzicht van de subsidiabele investeringskosten waarop steun is toegekend, per steuntype

Steunpercentage	Diversificatiesteun (euro)	Investeringssteun (euro)	Vestigingssteun (euro)	Totaal subsidiabele kosten (euro)
8	977.588	22.444.750	0	23.422.339
10	0	204.013	0	204.013
18	0	170.413.767	0	170.413.767
20	0	215.500	0	215.500
28	1.042.466	2.658.219	0	3.700.685
38	0	586.610	0	586.610
Overige	0	0	24.833.744	24.833.744
Totaal	2.020.054	196.522.860	24.833.744	223.376.657

Tabel 8. Overzicht toegekende steun per steunpercentage en per steuntype

Steunpercentage	Diversificatiesteun (euro)	Investeringssteun (euro)	Vestigingssteun (euro)	Toegekende steun (euro)
8	78.207	1.803.531	0	1.881.738
10	0	20.661	0	20.661
18	0	30.917.907	0	30.917.907
20	0	44.542	0	44.542
28	291.109	743.015	0	1.034.124
38	0	225.713	0	225.713
Overige	0	0	6.492.538	6.492.538
Totaal	369.316	33.755.368	6.492.538	40.617.222

2.1.4 Overzicht toegekende VLIF-steun per financieringsbron

Tabel 9. Overzicht van het aantal verrichtingen en de subsidiabele kosten per financieringswijze

Financieringsbron	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kosten (euro)
Eigen Middelen	734	17.436.451
Axa Bank Europe	11	1.332.477
Bank Nagelmackers	5	810.444
Belfius Bank	4	115.925
BNP Paribas Fortis	338	29.063.364
CBC Banque Namur	5	126.157
Centea	1	257.101
CNH Financial Services	20	1.038.485
Crelan	688	52.691.613
ING België	102	8.900.894
KBC Bank	1.416	111.295.141
Rabobank Nederland	1	308.605
Totaal	3.325	223.376.657

Ongeveer 22% van het aantal verrichtingen waarvoor steun is toegekend in 2016 werd volledig gefinancierd met eigen middelen. Vanuit het oogpunt van de subsidiabele kosten vertegenwoordigen die kosten maar 8% van het totaal van de subsidiabele kosten. Ruim 73% van de verrichtingen zijn (gedeeltelijk) gefinancierd met krediet verstrekt door KBC, Crelan of BNP Paribas Fortis. Samen vertegenwoordigen zij ongeveer 86% van de subsidiabele kosten waarvoor steun is toegekend.

2.1.5 Overzicht van de toegekende VLIF-steun volgens aard van de verrichting

Tabel 10. Subsidiabele kosten volgens de aard van de verrichting

Aard van de verrichting	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kosten (euro)
Aankoop hoeve	4	219.903
Andere bedrijfsverbeteringen	949	16.816.285
Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen	1.274	158.313.122
Eerste vestiging	144	24.833.744
Materieel, vee en aanplantingen	906	21.173.549
Verbreiding	48	2.020.054
Totaal	3.325	223.376.657

In onderstaande tabel zijn de verrichtingen onder eerste vestiging opgenomen. De 144 verrichtingen waaraan vestigingssteun is toegekend, zijn onderdeel van 134 VLIF-steunaanvragen.

Tabel 11. Overzicht verrichtingen in het kader van vestigingssteun

Verrichting	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kost (euro)	Toegekende steun (euro)
Aankoop bedrijfsgebouwen	3	130.675	46.612
Aankoop materieel	5	49.113	24.556
Aankoop vee	4	320.162	86.561
Aankoop voorraden	1	27.089	13.545
Overname aandelen	62	9.920.740	3.053.644
Overname bedrijfsbekleding	69	14.385.964	3.267.620
Totaal	144	24.833.744	6.492.538

2.1.6 Overzicht van de toegekende VLIF-steun per doelstelling

Tabel 12. Subsidiabele kosten per doelstelling

Doelstelling	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kosten (euro)
Biologische teelt	4	586.610
Dierenwelzijn	64	2.817.287
Diversificatie	67	2.501.007
Milieu	732	55.716.286
Overige	2.458	161.755.467
Totaal	3.325	223.376.657

Van de subsidiabele investeringskosten (uitgezonderd verrichtingen in het kader van vestigingssteun) heeft 29% betrekking op investeringen met een positieve impact op het milieu. Deze verrichtingen vallen naast de doelstelling milieu, ook onder verbreding. Voor verbreding gaat het om fotovoltaïsche zonnecellen, zonneboilers en windmolens.

2.1.7 Waarborg

In 2016 werd aan 3 kredieten een VLIF-waarborg toegekend ter waarde van 151.435,15 euro. In één geval werd een waarborg verleend op een krediet voor de financiering van de vestiging. In de andere twee gevallen betrof het kredieten voor de financiering van investeringen in de landbouw.

2.2 STEUN AAN LAND- EN TUINBOUWERS VOOR AANVRAGEN INGEDIEND VANAF 1 JANUARI 2015

Tabel 13. Steun volgens het type maatregel

Steunmaatregel	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kosten (euro)	Toegekende steun (euro)	Toegekende kapitaalpremie (euro)
Opstartsteun	23		1.220.000	1.220.000
Investeringssteun	91	2.816.732	512.034	512.034
Totaal	114	2.816.732	1.732.034	1.732.034

Eind 2016 is begonnen met de toekenning van steun in dossiers ingediend vanaf 1 januari 2015. Ruim 70% van de toegekende steun had betrekking op dossiers met een vraag voor opstartsteun.

2.3 STEUN AAN DE AGROVOEDINGSSECTOR

In 2016 was er geen oproep voor de agrovoedingssector en werd er geen steun toegekend.

2.4 STEUN AAN DE OMKADERINGSSECTOR

In 2016 was er een oproep voor de omkaderingssector, gericht naar de praktijkcentra in de plantaardige en dierlijke sector. Volgende investeringen kwamen in aanmerking:

- de oprichting, aanpassing en uitrusting van bedrijfsgebouwen en -constructies, bestemd voor de uitvoering van de onderzoeksactiviteiten;
- de aankoop van machines en rollend materieel, bestemd voor de uitvoering van de onderzoeksactiviteiten;
- studies en erelonen voor de uitvoering van de investeringen, vermeld in punt a), evenwel beperkt tot maximaal 10% van het totale subsidiabele investeringsbedrag.

Er was een budget van 4.000.000 euro beschikbaar. Voorrang werd verleend aan investeringen die deel uitmaakten van een geïntegreerd project met als doel de innovatie in de land- en tuinbouw te stimuleren en een voortrekkersrol te spelen op het vlak van vernieuwende teelttechnieken en -toepassingen.

Elf projecten werden ingediend, goed voor een totaal ingediend investeringsbedrag van 12.168.831 euro.

Drie steunaanvragen werden geheel of gedeeltelijk geselecteerd. Het volledige budget voor de oproep 2016 van 4.000.000 euro werd vastgelegd.

3 VLIF-STEUN IN 2016: REGELGEVING EN PROCEDURE

3.1 DE VLIF-MAATREGELLEN IN DE PDPO III-PERIODE

Voor de periode 2015-2020 is het derde Vlaams programma voor plattelandsontwikkeling (PDPO III) goedgekeurd door de Europese Commissie. Deze goedkeuring is essentieel, omdat de VLIF-maatregelen mee worden gefinancierd met Europese middelen uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO). De VLIF-waarborg en steun aan de omkaderingssector zijn Vlaamse maatregelen zonder medefinanciering van Europa, en werden bijgevolg niet opgenomen in PDPO III.

Land- en tuinbouwers kunnen op elk ogenblik een steunaanvraag indienen voor de volgende VLIF-maatregelen:

- opstartsteun voor de jonge landbouwer;
- investeringssteun op het land- en tuinbouwbedrijf;
- VLIF-waarborg voor investeringen en overnames in de landbouw;
- steun voor niet-productieve investeringen op het landbouwbedrijf;
- steun voor de ontwikkeling van een kleine landbouwonderneming.

Enkel na een oproep en de publicatie van een ministerieel besluit kunnen landbouwers of groeperingen van landbouwers een aanvraag indienen voor projectsteun voor innovaties in de landbouw.

Voor de land- en tuinbouwsector werden via oproep volgende maatregelen behouden:

- steun voor verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten aan de agrovoedingsindustrie;
- steun aan de omkaderingssector.

Een beschrijving van de VLIF-maatregelen volgt verder in dit hoofdstuk. Meer informatie over voorwaarden en procedures is te vinden op de VLIF-webpagina's: www.vlaanderen.be/vlif.

3.2 AANVRAGEN VAN VLIF-STEUN

Sinds 5 januari 2015 verlopen de VLIF-steunaanvragen uitsluitend via het e-loket voor Landbouw en Visserij.

Voor investeringssteun duren de indienperiodes in de regel maximaal drie maanden. In 2016 waren volgende indienperiodes van toepassing:

Blok 1: 1 januari - 31 maart

Blok 2: 1 april - 30 juni

Blok 3: 1 juli - 30 september

Blok 4: 1 oktober - 16 december

Voor opstartsteun duren de indienperiodes maximaal één maand. In de regel starten ze telkens de eerste dag van de maand en worden ze de laatste dag van de maand afgesloten. Uitzondering hierop was de afsluitingsdatum op 16 december.

Voor VLIF-steun voor niet-productieve investeringen duren de indienperiodes in de regel maximaal drie maanden. In 2016 waren volgende indienperiodes van toepassing:

Blok 1: 1 januari - 29 februari

Blok 2: 1 maart - 31 mei

Blok 3: 1 juni - 31 augustus

Blok 4: 1 september - 30 november

Blok 5: 1 december - 28 februari 2017

Voor VLIF-steun voor de ontwikkeling van een kleine landbouwonderneming duren de indienperiodes in de regel maximaal drie maanden. In 2016 waren hiervoor volgende indienperiodes van toepassing:

Blok 1: 1 januari - 31 maart

Blok 2: 1 april - 30 juni

Blok 3: 1 juli - 30 september

Blok 4: 1 oktober - 16 december

Voor VLIF-projectsteun voor innovaties in de landbouw was er in 2016 één aanvraagperiode. Deze liep van 15 maart tot 30 april.

3.3 SELECTIE VAN VLIF-STEUNAANVRAGEN

De goedkeuring van de VLIF-steunmaatregelen binnen PDPO III werd door de Europese Commissie afhankelijk gemaakt van de invoering van een selectiesysteem.

In de ELFPO-verordening wordt bepaald dat de selectiecriteria borg moeten staan voor:

- de gelijke behandeling van de aanvragers;
- het beter gebruik van de financiële middelen;
- het uitvoeren van de EU-prioriteiten voor plattelandontwikkeling.

Voor iedere VLIF-maatregel zijn er selectiecriteria uitgewerkt die bijdragen tot de doelmatigheid ervan.

Het selectiesysteem werkt als volgt:

- het totale VLIF-budget voor de gehele PDPO III periode ligt per maatregel vast. Het wordt bij de start van de periode verdeeld over de verschillende jaren en binnen een kalenderjaar over de verschillende blokperiodes;
- een steunaanvraag kan bestaan uit verschillende verrichtingslijnen die elk afzonderlijk een score krijgen op basis van de selectiecriteria. Zo wordt bij de steunaanvraag voor het bouwen van een stal, de stal opgedeeld in meerdere investeringslijnen;
- na het afsluiten van een blokperiode worden alle, via het e-loket voor Landbouw en Visserij, ingediende verrichtingslijnen gerangschikt volgens hun score. Bij eenzelfde score bepaalt de leeftijd van de aanvrager-landbouwer de volgorde. De jongste landbouwer krijgt voorrang. Daarnaast wordt, rekening houdend met de wettelijk bepaalde normbedragen, het subsidie-equivalent berekend;
- ook wordt gecontroleerd of de berekende subsidie-equivalenten binnen een steunaanvraag voldoende hoog zijn conform de wettelijk bepaalde minimum subsidiabele investeringskosten;
- tot slot wordt het vooraf bepaald beschikbare budget vergeleken met de som van de ingediende subsidie-equivalenten:
 - * indien de som van de aangemelde subsidie-equivalenten binnen een blokperiode hoger is dan het vooraf vastgelegd budget, komen de verrichtingen met de laagste scores niet in aanmerking voor VLIF-steun;
 - * indien de som van de aangemelde subsidie-equivalenten binnen een blokperiode lager is dan het vooraf vastgelegd budget, wordt het beschikbaar budget gereduceerd tot 98% van de som van de aangemelde subsidie-equivalenten.

De scores zijn bepaald op basis van onderzoek over de effecten van de investeringen. Er zijn objectieve criteria die het kunstmatig bevoordelen van verrichtingen of sectoren vermijdt.

3.4 KORTE BESCHRIJVING VAN DE VLIF-MAATREGELLEN

3.4.1 Opstartsteun aan de jonge landbouwer

Opstartsteun heeft tot doel een jonge landbouwer te ondersteunen wanneer hij zich voor het eerst vestigt als bedrijfsleider op een bestaand land- of tuinbouwbedrijf.

De doelmatigheidsscore bestaat uit vier scores die de eerste vestiging beoordelen op volgende criteria:

1. het aandeel dat de landbouwer, die zich voor het eerst vestigt, als bedrijfshoofd heeft in het geheel van het landbouwbedrijf;
2. de mate waarin de verrichting samengaat met een aantoonbare generatiewissel.

3.4.2 Steun aan de investeringen op het landbouwbedrijf

Het VLIF verleent steun aan investeringen op land- en tuinbouwbedrijven die bijdragen tot:

- het verhogen van de weerbaarheid;
- het efficiënter energiegebruik;
- het reduceren van uitstoot van broeikasgassen en ammoniak en het verbeteren van de luchtkwaliteit.

De doelmatigheidsscore van elke investeringslijn wordt samengesteld uit vijf scores die een investering beoordelen. Volgende criteria bepalen de bijdrage aan de verduurzaming aan de landbouwsector:

1. het economisch criterium, ofwel de 'profit'-score. Dit is de mate waarin de investering innovatief is, bijdraagt tot de creatie van toegevoegde waarde, een verbeterd inkomen of een verbeterde concurrentiepositie;
2. het ecologisch criterium, ofwel de 'planet'-score. Dit is de mate waarin de investering gericht is op een verminderd of rationeler gebruik van energie, water, meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen, een verbetering van het klimaat, een verhoogde biodiversiteit, de reductie van afval en voedselverlies en de voorkoming van erosie;
3. het sociaal criterium, of de 'people'-score. Dit is de mate waarin de investering bijdraagt tot de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, het imago en het maatschappelijk draagvlak van de sector, de arbeidsrationalisatie en -veiligheid en de voedselveiligheid.

De hierboven vermelde scores krijgen elk eenzelfde gewicht en bepalen de steunintensiteit. Investeringslijnen die sterk bijdragen aan de verduurzaming van de land- en tuinbouwsector komen in aanmerking voor 30% steun. Investeringslijnen die minder bijdragen aan de verduurzaming komen in aanmerking voor 15% steun.

Het vierde criterium is een score op 'good governance'. De mate waarin er een 'dead weight' is, namelijk de kans dat de investering ook zonder subsidie zou uitgevoerd worden, omdat er bijvoorbeeld een korte terugverdientijd is van de investering.

Het vijfde criterium, de leeftijd van de aanvrager, is het enige criterium dat gekoppeld is aan de aanvrager en niet aan de investeringslijn. De leeftijd van de bedrijfsleider of de leeftijd van de jongste landbouwer binnen een vennootschap of maatschap geeft de jongere landbouwers een selectief voordeel. Die werkwijze past bij de Europese doelstelling om de verjonging in de landbouwsector te bevorderen.

3.4.3 VLIF-waarborg voor de investeringen en de overname in de landbouw

De VLIF-waarborg heeft als doel de land- en tuinbouwer makkelijker toegang te geven tot krediet. De kredieten die in aanmerking komen voor waarborg moeten bij een door het VLIF erkende kredietinstelling aangegaan worden. Daarnaast waarborgt het VLIF het kredietgedeelte dat wordt gebruikt om subsidiabele investeringen uit te voeren. De te waarborgen verrichting moet niet geselecteerd worden voor subsidie om in aanmerking te komen voor VLIF-waarborg.

De waarborg is een aanvulling op de gestelde zekerheden van de land- of tuinbouwer. Daarnaast moet deze ook voldoen aan de VLIF-voorwaarden voor investeringssteun of opstartsteun.

3.4.4 Steun voor niet-productieve investeringen op het landbouwbedrijf

Een landbouwer leeft en werkt in de open ruimte en maakt hierbij gebruik van de aanwezige elementen zoals bodem en water. Hij kan ervoor kiezen om investeringen te doen die bijdragen tot een verbeterde biodiversiteit, landschaps-, bodem- of waterkwaliteit ... Het gaat vooral om investeringen rond natuur- en landschapsbeheer die van de landbouwer wel inspanningen vergen maar die op geen enkele manier inkomsten opleveren. Ook investeringen rond erosiebestrijding en waterbeheer komen in aanmerking: daarvan plukken niet zozeer de individuele landbouwers, maar eerder de buurtbewoners, de maatschappij of het ecosysteem de vruchten. Om landbouwers aan te moedigen toch de stap te zetten, kunnen zij hiervoor steun genieten.

De doelmatigheidsscore is de resultante van drie scores. Die volgen uit een beoordeling van de mate waarin de investering bijdraagt aan de volgende criteria:

1. de realisatie van de doelstellingen op het gebied van biodiversiteit en de mate waarin de investering van landschappelijke waarde is;
2. een verbetering van het waterbeheer;
3. een verbetering van het bodembeheer.

3.4.5 Steun voor de ontwikkeling van kleine landbouwondernemingen

Aanvullend op de maatregel 'Opstartsteun voor jonge landbouwers' wil Vlaanderen ook kleine landbouwbedrijven die zich voort willen ontwikkelen, ondersteunen. Voor bepaalde types van bedrijven en subsectoren zijn de voorwaarden om van de opstartsteun of investeringssteun te kunnen genieten niet haalbaar. Dikwijls gaat het om bedrijven die nieuwe teelten of alternatieve vormen van productiemethodes en commercialisatiestructuren ontwikkelen.

De doelmatigheidsscore bestaat uit vier scores die de omschakeling beoordelen op basis van de volgende criteria:

1. de mate waarin het uitvoeren van de verrichting of investering bepaald wordt door het verkrijgen van steun, rekening houdend met de terugverdientijd;
2. de mate waarin de verrichting of investering gericht is op de ontwikkeling van zeldzame, nieuwe of weinig beoefende landbouwactiviteiten, alternatieve commercialisatiemethodes en de verbetering van het imago en het maatschappelijke draagvlak van de sector;
3. de mate waarin de verrichting of investering gericht is op de ontwikkeling van milieuvriendelijke productietechnieken;
4. de leeftijd, waarbij de jonge landbouwer een voordeel heeft tegenover de gevestigde landbouwer. Een jonge landbouwer is een landbouwer (natuurlijke persoon) die jonger is dan veertig jaar op het tijdstip van de steunaanvraag.

3.4.6 Projectsteun voor innovaties in de landbouw

Deze maatregel stimuleert pure innovatie en vernieuwing op het land- en tuinbouwbedrijf en vormt een aanvulling op de maatregel 'Steun aan de investeringen op het landbouwbedrijf'. Via deze projectsteun wil het VLIF innovatieve ideeën en concepten op het vlak van productie, verwerking en afzet van landbouwproducten realiseren.

Door deze maatregel zijn innovatieve investeringstypes subsidiabel die nog niet zijn opgenomen op de limitatieve lijst van subsidieabele investeringen. Daarnaast kan er ook steun gevraagd worden voor investeringstypes die al opgenomen zijn op de VLIF-lijst, maar die tegelijk een duidelijk aantoonbare innovatie inhouden. Innovaties in een eindfase van de ontwikkeling en die uitgetest worden in praktijkomstandigheden op land- en tuinbouwbedrijven zijn eveneens subsidiabel via deze maatregel.

Deze maatregel wordt telkens voor een beperkte tijd opengesteld via de publicatie van een ministerieel besluit. Daarnaast wordt de budgettaire enveloppe voor het openstellen van de maatregel bepaald.

De selectiecriteria zijn de mate:

1. van innovatie;
2. van economische, sociale of ecologische impact;
3. waarin het project concreet, realistisch en uitvoerbaar is;
4. waarin de investering aansluit bij een samenwerking in de keten of keten overschrijdend is.

De scores worden toegekend door een beoordelingscollege bestaande uit experts van het beleidsdomein Landbouw en Visserij.

3.4.7 Steun aan de agrovoedingsindustrie voor de afzet van land- en tuinbouwproducten

Investerings in de verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten komen in aanmerking voor VLIF-steun op voorwaarde dat ze een directe en positieve impact hebben op de aangeleverde land- en tuinbouwproducten. In hoofdzaak hebben de subsidieabele investeringen betrekking op de eerste fase van het verwerkings- en vermarktingsproces en op de kwaliteit van de land- en tuinbouwproducten, zoals transport en aanlevering, classificatie en kwaliteitscontrole en voorbereiding van het verwerkingsproces.

Het doel van deze maatregel is enerzijds de kwaliteit, de voedselveiligheid en de toegevoegde waarde van land- en tuinbouwproducten te verhogen en anderzijds de synergie tussen de landbouwsector en de verwerking/afzet te versterken.

Deze maatregel wordt telkens voor een beperkte tijd opengesteld via de publicatie van een ministerieel besluit. Daarnaast wordt de budgettaire enveloppe voor het openstellen van de maatregel bepaald.

3.4.8 Steun aan de omkaderingssector

Voor iedere Vlaamse teler is de ondersteuning van een innovatief en goed uitgerust praktijkcentrum van groot belang. De omkaderingssector biedt immers antwoorden op de actuele uitdagingen met betrekking tot productiemethodes waarmee de land- en tuinbouwsector geconfronteerd wordt. Dit gebeurt door het onderzoek toe te spitsen op de nieuwe evoluties. De omkaderingssector omvat hoofdzakelijk proeftuinen en -centra, zowel uit de plantaardige als de dierlijke sector, die een dienstverlenende bijdrage leveren tot de ontwikkeling van de land- en tuinbouwsector en/of de begeleiding van activiteiten op land- en tuinbouwbedrijven.

Deze maatregel wordt telkens voor een beperkte tijd opengesteld via de publicatie van een ministerieel besluit. Daarnaast wordt de budgettaire enveloppe voor het openstellen van de maatregel bepaald.

4 INGEDIENDE VLIF-STEUNAANVRAGEN

4.1 AANVRAGEN VOOR INVESTERINGSSTEUN DOOR LAND- EN TUINBOUWERS

4.1.1 Toelichting bij de opbouw van de tabellen en betekenis kolomvariabelen

Er worden per alinea telkens twee tabellen getoond. De eerste tabel bevat gegevens over de aanvragen, de tweede tabel over de selectie.

De eerste kolomvariabele is het aantal ingediende investeringstypes (eerste tabel) en het aantal geselecteerde investeringstypes (tweede tabel). De tweede kolomvariabele is het aantal aanvragen (eerste tabel) en het aantal geselecteerde aanvragen (tweede tabel). Een steunaanvraag bevat één of meer investeringslijnen. De derde kolomvariabele geeft de investeringskosten weer voor alle aangevraagde investeringstypes (eerste tabel) en voor de geselecteerde investeringstypes (tweede tabel). De investeringskosten zijn de kosten van de investering exclusief btw zoals door de aanvrager opgegeven werd. Tijdens het invullen van de steunaanvraag op het e-loket kan de aanvrager het voorgestelde investeringsbedrag aanvaarden, ofwel een offertebedrag opgeven. De vierde kolomvariabele behandelt de subsidiabele investeringskosten van alle aangevraagde investeringstypes (eerste tabel) en van de geselecteerde investeringstypes (tweede tabel). De subsidiabele investeringskosten worden berekend door op de aangevraagde investeringskosten normbedragen toe te passen. Het is op dit bedrag dat, afhankelijk van het investeringstype, de subsidie aan 15% of 30% berekend wordt. Dit is de vijfde kolomvariabele. In de eerste tabel wordt dit de gevraagde subsidie genoemd, in de tweede tabel het selectiebedrag, namelijk de gevraagde subsidie voor alle geselecteerde investeringstypes. Dit bedrag is de maximaal mogelijke toegekende steun. De effectief toegekende steun wordt berekend tijdens de dossierbehandeling, door het in rekening brengen van de gerealiseerde projecten en de gerealiseerde losse investeringen in directe relatie met de aangevraagde projecten en losse investeringen.

Alle bedragen zijn in euro uitgedrukt.

In de tabellen, met uitzondering van tabel 26, werd de herkansing niet in rekening gebracht, d.w.z. dat alle aanvragen opgenomen werden, ook al werden deze in de volgende blokperiode herkanst.

4.1.2 Algemeen

Tabel 14. Ingediende steunaanvragen

Blokperiode	Aantal ingediende investeringen	Aantal aanvragen	Investeringskosten	Subsidiabele investeringskosten	Gevraagde subsidie (15% of 30% van subsidiabele investeringskosten)
Blok 1	3.949	762	150.495.476	141.451.055	28.794.249
Blok 2	3.424	616	136.182.642	125.913.037	24.792.144
Blok 3	2.222	450	89.371.719	84.016.175	17.066.889
Blok 4	3.205	558	130.787.518	121.752.764	25.124.955
Totaal	12.800	2.386	506.837.355	473.133.032	95.778.237

Tabel 15. Geselecteerde steunaanvragen

	Aantal geselecteerde investeringen	Aantal geselecteerde aanvragen	Investeringskosten	Subsidiabele investeringskosten	Selectiebedrag
Blok 1	1.801	402	59.651.641	55.390.270	15.788.523
Blok 2	2.474	406	91.577.715	82.518.422	18.237.298
Blok 3	2.112	420	82.996.887	77.822.679	16.134.142
Blok 4	1.693	325	66.000.126	59.753.836	15.766.866
Totaal	8.080	1.553	300.226.370	275.485.208	65.926.829

Het aantal aanvragen was in 2016 30% hoger dan in 2015 en de subsidiabele investeringskosten waren in 2016 19% hoger dan in 2015. Hierdoor was de selectie in 2016 aanzienlijk strenger dan in 2015.

Het totale selectiebedrag in 2016 is hoger dan in 2015. Dit komt door het aantal herkansingen van blok 2 van 2016. Een belangrijk deel van de hierdoor geannuleerde dossiers (=de herkanste dossiers) van blok 1 werd terug ingezet in blok 2 van 2016.

Uit de tabellen is af te leiden dat 63% van de investeringstypes geselecteerd werden, en 65% van de aanvragen. 69% van de gevraagde subsidie werd door het toepassen van de selectie geselecteerd. Dit komt overeen met 58% van de subsidiabele investeringskosten.

4.1.3 Provincie

Tabel 16. Ingediende steunaanvragen

Provincie	Aantal ingediende investeringen	Aantal aanvragen	Aangevraagde investeringskosten	Subsidiabele investeringskosten	Gevraagde subsidie (15% of 30% van subsidiabele investeringskosten)
Antwerpen	2.514	421	127.626.364	116.999.823	24.503.123
Limburg	999	233	44.103.880	42.258.706	8.682.087
Oost-Vlaanderen	2.464	476	99.249.653	91.409.306	18.434.627
Vlaams-Brabant	764	171	34.614.224	31.352.141	6.305.859
West-Vlaanderen	6.059	1.085	201.243.233	191.113.055	37.852.542
TOTAAL	12.800	2.386	506.837.355	473.133.032	95.778.237

Tabel 17. Geselecteerde steunaanvragen

Provincie	Aantal geselecteerde investeringen	Aantal geselecteerde aanvragen	Aangevraagde kosten	Subsidiabele investeringskosten	Selectiebedrag
Antwerpen	1.766	299	84.154.569	75.989.789	18.329.323
Limburg	581	165	26.180.887	24.920.393	6.073.485
Oost-Vlaanderen	1.487	279	54.184.972	48.808.989	11.993.466
Vlaams-Brabant	506	119	21.749.028	19.398.205	4.502.802
West-Vlaanderen	3.740	691	113.956.914	106.367.832	25.027.753
TOTAAL	8.080	1.553	300.226.370	275.485.208	65.926.829

Uit tabel 17 is af te leiden dat het hoogste percentage, 38%, van het totale selectiebedrag is bestemd voor landbouwbedrijven gelegen in de provincie West-Vlaanderen. Op de tweede plaats volgt de provincie Antwerpen met 28%. Het percentage selectiebedrag/de gevraagde subsidie verschilt weinig tussen de provincies en ligt tussen de 66% en 75%.

4.1.4 Hoofdsector

Tabel 18. Ingediende steunaanvragen

Sector	Aantal ingediende investeringen	Aantal aanvragen	Aangevraagde investeringskosten	Subsidiabele investeringskosten	Gevraagde subsidie (15% of 30% van subsidiabele investeringskosten)
Akkerbouw	758	249	39.116.558	36.738.030	6.573.288
Gemengd	5.550	944	184.307.274	174.816.129	34.282.563
Overige	357	76	14.765.211	13.901.097	2.758.732
Pluimvee	488	47	26.177.693	24.613.571	4.754.277
Rundvee	3.028	532	85.472.816	81.104.768	16.034.777
Tuinbouw	1.914	450	122.818.991	109.906.262	24.635.895
Varkens	705	88	34.178.812	32.053.176	6.738.704
Totaal	12.800	2.386	506.837.355	473.133.032	95.778.237

Tabel 19. Geselecteerde steunaanvragen

Sector	Aantal geselecteerde investeringen	Aantal geselecteerde aanvragen	Aangevraagde kosten	Subsidiabele investeringskosten	Selectiebedrag
Akkerbouw	385	150	19.118.239	17.144.756	3.609.176
Gemengd	3.431	595	102.346.278	95.453.583	22.280.751
Overige	248	57	9.560.447	8.973.054	2.017.936
Pluimvee	339	43	13.906.190	12.763.616	2.976.784
Rundvee	2.007	324	50.677.682	47.440.485	10.932.755
Tuinbouw	1.163	315	81.664.339	72.702.488	19.027.616
Varkens	507	69	22.953.194	21.007.225	5.081.812
Totaal	8.080	1.553	300.226.370	275.485.208	65.926.829

Het hoogste percentage, 34%, van het selectiebedrag is bestemd voor de gemengde bedrijven, gevolgd door tuinbouw (glastuinbouw + tuinbouw in open lucht + fruitteelt) met 29% en rundveebedrijven met 17%. Het percentage selectiebedrag/de gevraagde subsidie is het laagst voor de sector akkerbouw (55%) en het hoogst voor de tuinbouwsector (77%).

Het overzicht van de deelsectoren is niet meer opgenomen in dit jaarverslag omdat dit afgeleid werd uit de gebruikte sectorfilters bij de aanvraag. De aanvrager is vrij om deze ruim of niet ruim in te stellen. Daarom bestaat er te veel onzekerheid over de deelsectoren.

4.1.5 Thema's zoals opgenomen in het Besluit van de Vlaamse Regering

Tabel 20. Ingediende steunaanvragen

Thema	Aantal ingediende investeringen	Aangevraagde investeringskosten	Subsidiabele investeringskosten	Gevraagde subsidie (15% of 30% van subsidiabele investeringskosten)
15% aankoop meerjarig plantgoed	59	1.645.025	1.645.025	246.754
15% onroerend structuurverbetering	3.849	212.941.436	195.591.448	29.338.718
15% onroerend wettelijke normen mestopslag	291	16.524.685	15.138.146	2.270.722
15% roerend minimale verduurzaming	2.856	95.406.880	95.296.291	14.294.444
30% aanplant van beloftevolle fruitvariëteiten	15	552.480	552.480	165.744
30% afval en voedselverlies	39	2.785.434	2.785.434	835.630
30% arbeidskwaliteit en -veiligheid	165	3.302.209	3.295.346	988.604
30% automatisatie	883	28.847.957	26.017.863	7.802.116
30% biodiversiteit	75	2.363.898	2.243.338	673.001
30% biologische landbouw	14	3.708.266	3.708.266	1.112.480
30% bodemkwaliteit	299	4.090.937	4.090.937	1.227.281
30% bovenwettelijk dierenwelzijn	663	9.370.291	8.840.504	2.651.371
30% emissies ammoniak fijn stof NOX	461	20.948.846	17.586.640	5.275.670
30% hernieuwbare energie: materieel en installaties	35	1.029.397	964.887	289.466
30% precisielandbouw	247	4.565.636	3.361.726	1.008.518
30% primaire energiebesparing	1.637	64.838.411	61.211.319	18.356.793
30% ruimtelijke kwaliteit	136	2.926.477	2.465.428	739.538
30% verwerking en verkoop hoeveproducten	129	5.313.196	5.313.196	1.593.959
30% voedselveiligheid	48	783.950	673.768	202.130
30% waterkwaliteit en -kwantiteit	874	23.877.944	21.797.320	6.539.196
30% windenergie en zonneboiler	25	1.014.000	553.670	166.101
Totaal	12.800	506.837.355	473.133.032	95.778.237

Tabel 21. Geselecteerde steunaanvragen

Thema	Aantal geselecteerde investeringen	Aangevraagde kosten	Subsidiabele investeringskosten	Selectiebedrag
15% aankoop meerjarig plantgoed	23	617.390	617.390	92.609
15% onroerend structuurverbetering	1.745	86.709.224	77.637.145	11.645.572
15% onroerend wettelijke normen mestopslag	250	14.777.222	13.522.682	2.028.402
15% roerend minimale verduurzaming	583	19.677.349	19.622.377	2.943.357
30% aanplant van beloftevolle fruitvarieteiten	15	552.480	552.480	165.744
30% afval en voedselverlies	35	2.763.850	2.763.850	829.155
30% arbeidskwaliteit en –veiligheid	160	3.276.209	3.269.346	980.804
30% automatisatie	841	28.560.218	25.841.024	7.751.307
30% biodiversiteit	71	2.345.498	2.224.938	667.481
30% biologische landbouw	14	3.708.266	3.708.266	1.112.480
30% bodemkwaliteit	265	3.838.687	3.838.687	1.151.606
30% bovenwettelijk dierenwelzijn	634	9.256.274	8.734.548	2.619.585
30% emissies ammoniak fijn stof NOX	446	20.801.555	17.483.887	5.244.844
30% hernieuwbare energie: materieel en installaties	32	1.002.427	937.917	281.375
30% precisielandbouw	214	4.315.932	3.152.221	945.666
30% primaire energiebesparing	1.591	64.552.244	61.005.117	18.294.933
30% ruimtelijke kwaliteit	131	2.841.627	2.451.078	735.233
30% verwerking en verkoop hoeveproducten	122	5.281.446	5.281.446	1.584.434
30% voedselveiligheid	45	763.350	660.064	198.019
30% waterkwaliteit en –kwantiteit	843	23.606.873	21.643.736	6.493.121
30% windenergie en zonneboiler	20	978.250	537.010	161.103
Totaal	8.080	300.226.370	275.485.208	65.926.829

Het hoogste percentage, 28%, van het selectiebedrag is bestemd voor investeringen in 'energiebesparing', gevolgd door onroerende investeringen met focus op structuurverbetering met 18% en investeringen gericht op automatisatie met 12%. Er vallen grote verschillen op te tekenen in het percentage selectiebedrag/de gevraagde subsidie tussen de investeringen in de 15% en 30% subsidie-categorie. Voor alle 30%-investeringen, op 'precisielandbouw' en 'bodemkwaliteit' na, situeert zich dit tussen de 97% en 100%. Voor 'precisielandbouw' en 'bodemkwaliteit' bedraagt het 94%. Dit eerder lager percentage voor een 30%-investering is het gevolg van de 'geselecteerde 15.000 euro subsidiabele investeringskosten'-filter die voor investeringen binnen de thema's 'precisielandbouw' en 'bodemkwaliteit' een groter effect heeft gehad dan voor de andere investeringen.

Voor 15%-investeringen valt een lager percentage, respectievelijk 40% en 21%, te noteren voor investeringen gericht op structurele verbetering van onroerende en roerende aard. Voor 15%-investeringen gericht op de aankoop van meerjarig plantgoed en investeringen in een onroerend goed om te voldoen aan wettelijke normen met betrekking tot mestopslag, bedraagt dit respectievelijk 38% en 89%.

4.1.6 Hoedanigheid van indieners

Tabel 22. Ingediende steunaanvragen

Type aanvrager	Aantal ingediende investeringen	Aantal aanvragen	Aangevraagde investeringskosten	Subsidiabele investeringskosten	Gevraagde subsidie (15% of 30% van subsidiabele investeringskosten)
Eenmanszaak	7.114	1.363	231.983.440	218.793.132	43.538.694
Maatschap (samen-uitbating)	1.459	259	50.318.041	47.361.832	9.395.924
Machinerie	45	18	2.606.455	2.600.455	457.223
Sociale instelling (VZW)	40	3	290.200	287.200	55.320
Vennootschap - LV	2.608	451	111.179.944	106.373.347	21.286.903
Vennootschap - BVBA	1.355	249	95.839.504	86.412.782	18.638.091
Vennootschap - EBVBA	36	10	1.342.416	1.202.815	246.169
Vennootschap - GCV	35	8	1.834.092	1.775.102	322.342
Vennootschap - NV	37	12	6.373.263	4.014.104	863.580
Vennootschap - Rest: CVBA; CVOA; VOF	71	13	5.070.000	4.312.263	973.992
Totaal	12.800	2.386	504.230.945	470.532.622	95.321.059

Tabel 23. Geselecteerde steunaanvragen

Type aanvrager	Aantal geselecteerde investeringen	Aantal geselecteerde aanvragen	Aangevraagde kosten	Subsidiabele investeringskosten	Selectiebedrag
Eenmanszaak	4.306	828	126.181.459	117.085.489	28.136.112
Maatschap (samen-uitbating)	966	184	30.118.014	27.617.908	6.422.876
Machinerie	36	15	1.827.455	1.821.455	340.373
Sociale instelling (VZW)	9	2	80.800	80.800	22.515
Vennootschap - LV	1.746	310	68.106.464	64.707.110	15.008.662
Vennootschap - BVBA	910	182	64.011.334	57.410.318	14.274.883
Vennootschap - EBVBA	21	7	742.916	685.743	167.858
Vennootschap - GCV	23	5	750.289	691.299	159.772
Vennootschap - NV	23	9	4.910.140	2.553.543	644.495
Vennootschap - Rest: CVBA; CVOA; VOF	40	11	3.497.500	2.831.543	749.282
Totaal	8.080	1.553	300.226.370	275.485.208	65.926.829

Het hoogste percentage, 43%, van het selectiebedrag is bestemd voor aanvragen door eenmanszaken, gevolgd door landbouwvennootschappen (LV) met 23% en vennootschappen met BVBA als juridische structuur (22%) en maatschappen (10%). Wat het aantal geselecteerde aanvragen betreft is het beeld verschillend: 53% van de geselecteerde aanvragen werd ingediend door een eenmanszaak, 20% door een landbouwvennootschap, 12% door een maatschap en eveneens 12% door een vennootschap met BVBA als juridische vorm.

4.1.7 Top vijf volgens selectiebedrag

Tabel 24. Ingediende steunaanvragen

Investeringsstype	Aantal ingediende investeringen	Aangevraagde investeringskosten	Subsidiabele investeringskosten	Gevraagde subsidie (15% of 30% van subsidiabele investeringskosten)
Isolatie	426	19.497.704	18.129.740	5.435.847
Melkinstallatie excl. melkkoeltank: melkrobot	54	8.671.929	8.648.243	2.594.473
Ruwbouw	330	61.418.031	60.267.020	9.040.053
Ventilatie: energiezuinige systemen	205	6.646.901	6.646.901	1.994.070
Frigo/koelcel (ULO of gewone): hfk-vrije koeltechnieken	19	6.470.869	6.470.869	1.941.261

Tabel 25. Geselecteerde steunaanvragen

Investeringsstype	Aantal geselecteerde investeringen	Aangevraagde kosten	Subsidiabele investeringskosten	Selectiebedrag
Isolatie	417	19.421.165	18.076.330	5.419.824
Melkinstallatie excl. melkkoeltank: melkrobot	54	8.671.929	8.648.243	2.594.473
Ruwbouw	81	16.118.288	15.527.411	2.329.112
Ventilatie: energiezuinige systemen	203	6.629.771	6.629.771	1.988.931
Frigo/koelcel (ULO of gewone): hfk-vrije koeltechnieken	19	6.470.869	6.470.869	1.941.261

In de top vijf staan vier 30%-investeringen en één 15%-investering.

Het percentage selectiebedrag/gevraagde subsidie verschilt sterk tussen de 15%-investeringen en de 30%-investeringen in de top vijf. Terwijl deze voor de vier 30%-investeringstypes in de top vijf nagenoeg 100% bedraagt, is dit voor de ruwbouw slechts 26%.

4.1.8 Leeftijd

Tabel 26. Percentage selectiebedrag/gevraagde subsidie (hierna selectiepercentage genoemd) opgedeeld per leeftijdscategorie en volgens de aard van de investeringen zoals vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 2014 betreffende steun aan de investeringen en aan de overname in de landbouw. De herkansing werd in rekening gebracht. Dit wil zeggen dat dossiers die herkanst werden niet meer meegeteld worden in de analyse.

Thema	<40	40-45	45-50	50-55	55-60	> 60	Totaal
15% aankoop meerjarig plantgoed	34	16	58	71	35		38
15% onroerend structuurverbetering	46	35	38	26	13	30	40
15% onroerend wettelijke normen mestopslag	100	88	65	75	89		89
15% roerend minimale verduurzaming	28	22	18	6	0	0	21
30% aanplant van beloftevolle fruitvariëteiten	100	100		100			100
30% afval en voedselverlies	100	87	99	100	100		99
30% arbeidskwaliteit en -veiligheid	99	100	99	98	100		99
30% automatisatie	99	99	99	99	100	100	99
30% biodiversiteit	100,0	98	99	100	100		99
30% biologische landbouw	100	100	100	100			100
30% bodemkwaliteit	96	90	90	97	88	100	94
30% bovenwettelijk dierenwelzijn	99	98	97	97	100	100	99
30% emissies ammoniak fijn stof NOX	99	100	98	99	100	100	99
30% hernieuwbare energie: materieel en installaties	98	53	100	100			97
30% precisielandbouw	95	99	86	96	65		94
30% primaire energiebesparing	99	99	99	99	99	100	99
30% ruimtelijke kwaliteit	99	100	99	100	100		99
30% verwerking en verkoop hoeveproducten	99	100	99	98	100		99
30% voedselveiligheid	99	100	96	96	100		98
30% waterkwaliteit en -kwantiteit	99	99	98	99	100	100	99
30% windenergie en zonneboiler	91	100	99	100	100		97
Totaal	72	69	67	60	62	56	69

Alle 30%-investeringen hebben een selectiepercentage tussen de 97% en 100%, op de thema's precisielandbouw en bodemkwaliteit na (94%). Dit is het gevolg van het belangrijk effect van de '15.000 euro'-filter op de investeringen die onder het thema precisielandbouw vallen. Er is geen leeftijdseffect waar te nemen bij de investeringen met 30% steun.

Dit is helemaal anders bij de investeringen met 15% steun. Hier is een sterk leeftijdseffect waar te nemen. Hoe jonger de aanvrager van de subsidie hoe groter het selectiepercentage. Dit is het sterkst waarneembaar bij de 'roerende investeringen met minimale duurzaamheid'. Daar daalt het selectiepercentage geleidelijk van 28% voor de jonge landbouwers (landbouwers jonger dan 40 jaar) naar 0% voor landbouwers binnen de leeftijdscategorie ouder dan 55 jaar. Hetzelfde leeftijdseffect, maar minder uitgesproken is waarneembaar bij de investeringen in een onroerend goed gericht op de realisatie van een structuurverbetering. Daar daalt het selectiepercentage geleidelijk van 46% voor landbouwers jonger dan 40 jaar naar 13% voor landbouwers tussen 55 en 60 jaar (de stijging van het selectiepercentage boven de 60 jaar is een gevolg van de wet van de kleine aantallen).

De wet van de kleine aantallen heeft binnen de subsidie categorie 15% 'aankoop van meerjarig plantgoed' en 'onroerend wettelijke normen mestopslag' eveneens aanleiding gegeven tot een afwijkend verloop van het effect van leeftijd op de selectiekans.

Voor 'onroerend wettelijke normen mestopslag' is desondanks een duidelijk effect van de leeftijd waar te nemen: daar daalt het selectiepercentage van 100% voor de landbouwers jonger dan 40 jaar naar 65% voor landbouwers tussen 45 en 50 jaar.

4.2 AANVRAGEN VOOR OPSTARTSTEUN DOOR JONGE LANDBOUWERS

4.2.1 Algemeen

Er werden 121 aanvragen ingediend in 2016. Hiervan werden er 117 geselecteerd.

4.2.2 Overzicht per provincie

Tabel 27. Aantal aanvragen en het aantal geselecteerde aanvragen voor opstartsteun per provincie

Provincie	Aantal aanvragen	Aantal geselecteerde aanvragen
Antwerpen	18	17
Limburg	18	17
Oost-Vlaanderen	34	33
Vlaams-Brabant	4	4
West-Vlaanderen	47	46
Totaal	121	117

De meeste aanvragen voor opstartsteun komen uit West-Vlaanderen (39%), gevolgd door Oost-Vlaanderen (28%).

4.2.3 Overzicht per sector

Tabel 28. Aantal unieke aanvragen en het aantal geselecteerde aanvragen voor opstartsteun per sector

Sector	Aantal aanvragen	Aantal geselecteerde aanvragen
Akkerbouw	33	31
Gemengd	44	42
Overige	4	4
Pluimvee	7	7
Rundvee	11	11
Tuinbouw	16	16
Varkens	6	6
Totaal	121	117

De meeste aanvragen voor opstartsteun gaan over een eerste vestiging op een gemengd bedrijf (36%), gevolgd door het akkerbouwbedrijf (26%) en het tuinbouwbedrijf (14%). Dat er weinig animo was om te starten op een gespecialiseerd varkensbedrijf wekt geen verwondering, gezien de aanslepende crisis. Er moet wel opgemerkt worden dat de indeling weergeeft hoe de jonge landbouwer het bedrijf gerangschikt heeft bij zijn aanvraag.

4.2.4 Overzicht per type vestiging

Tabel 29. Aantal unieke aanvragen en het aantal geselecteerde aanvragen voor opstartsteun per type vestiging

Type vestiging	Aantal aanvragen	Aantal geselecteerde aanvragen
Overname van aandelen	58	56
Overname van de bedrijfsbekleding gevolgd door een exploitatie als eenmanszaak	34	32
Overname van de bedrijfsbekleding gevolgd door een exploitatie met een maatschap	29	29
Totaal	121	117

In 48% van de gevallen vindt de eerste vestiging plaats door de overname van aandelen en de aanstelling als mandataris van een vennootschap. In 27% van de gevallen vestigt de jonge landbouwer zich via de overname van de bedrijfsbekleding waarna hij het bedrijf exploiteert als een eenmanszaak. In 25% van de gevallen vestigt de jonge landbouwer zich via de overname van de bedrijfsbekleding waarna hij het bedrijf samen met een of meer vennoten exploiteert in de vorm van een maatschap.

4.2.5 Overzicht per leeftijd

Tabel 30. Aantal unieke aanvragen en het aantal geselecteerde aanvragen voor opstartsteun per leeftijd

Leeftijd	Aantal unieke aanvragen	Aantal geselecteerde aanvragen
19	2	2
20	2	2
21	5	5
22	6	6
23	12	11
24	14	12
25	8	8
26	12	12
27	6	6
28	7	7
29	6	6
30	5	5
31	5	5
32	5	5
33	6	6
34	3	3
35	2	2
36	2	2
37	3	3
38	2	2
39	8	7
Totaal	121	117

Twee derde van de jonge landbouwers vestigt zich als bedrijfsleider voor zijn dertigste.

4.3 AANVRAGEN VLIF-WAARBORG

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 11 december 2015 betreffende de taken, het beheer en de werkwijze van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds werd in de mogelijkheid voorzien om een waarborgadvies te vragen. In 2016 werd bij 5 dossiers een waarborgadvies gegeven. Het ging om vier steunaanvragen voor investeringsprojecten en één steunaanvraag voor een bedrijfsovername.

4.4 AANVRAGEN VOOR STEUN VOOR NIET-PRODUCTIEVE INVESTERINGEN

4.4.1 Algemeen

In 2016 werden er 24 investeringstypes ingediend, waarvan er 21 geselecteerd werden. Het gaat over 9 ingediende dossiers, waarvan er 7 geselecteerd werden. De gevraagde subsidie bedroeg in totaal 18.401 euro en het selectiebedrag was 14.996 euro.

4.4.2 Provincie

Tabel 31. Ingediende steunaanvragen

Provincie	Aantal ingediende investeringen	Aantal aanvragen	Subsidiabele investeringskosten = gevraagde subsidie
Antwerpen	0	0	0
Limburg	0	0	0
Oost-Vlaanderen	4	2	5.735
Vlaams-Brabant	14	6	11.029
West-Vlaanderen	6	1	1.637
Totaal	24	9	18.401

Tabel 32. Geselecteerde steunaanvragen

Provincie	Aantal geselecteerde investeringen	Aantal geselecteerde aanvragen	Subsidiabele investeringskosten = selectiebedrag
Antwerpen	0	0	0
Limburg	0	0	0
Oost-Vlaanderen	2	1	3.735
Vlaams-Brabant	13	5	9.624
West-Vlaanderen	6	1	1.637
Totaal	21	7	14.996

De meeste aanvragen komen uit de provincie Vlaams-Brabant (58%), gevolgd door de provincie West-Vlaanderen (25%).

4.4.3 Type investering

Tabel 33. Ingediende steunaanvragen

Type investering	Aantal ingediende investeringen	Subsidiabele investeringskosten = gevraagde subsidie
Bomenrij	1	500
Haag	13	8.408
Heg	3	358
Houtkant	2	2.885
Regelbare Stuw	1	2.350
Poel	4	3.900
Totaal	24	18.401

Tabel 34. Geselecteerde steunaanvragen

Type investering	Aantal geselecteerde investeringen	Subsidiabele investeringskosten = selectiebedrag
Bomenrij	0	0
Haag	12	7.003
Heg	3	358
Houtkant	1	1.385
Regelbare Stuw	1	2.350
Poel	4	3.900
Totaal	21	14.996

Hagen werden het meest aangevraagd in 2016 (54%), gevolgd door poelen (17%).

4.5 AANVRAGEN VOOR STEUN VOOR DE ONTWIKKELING VAN KLEINE LANDBOUWBEDRIJVEN

In 2016 waren er acht steunaanvragen voor de ontwikkeling van kleine landbouwbedrijven. Vier uit de provincie Antwerpen, twee uit de provincie Oost-Vlaanderen en twee uit de provincie West-Vlaanderen. Wat de omschakelingen betreft werden drie omschakelingen aangevraagd naar de biologische productiewijze, twee naar afzet via de korte keten en drie naar een zeldzame productiewijze, namelijk schapenteelt, de teelt van walnoten en de druiventeelt (wijn).

4.6 AANVRAGEN VOOR STEUN INGEVOLGE OPROEPEN

4.6.1 Projectsteun voor innovaties in de landbouw

In 2016 werd de eerste oproep VLIF-projectsteun innovatie gelanceerd. In totaal waren er 14 aanvragen, waarvan er 11 geselecteerd werden.

Tabel 35. Overzicht van de aanvragen opgedeeld per provincie

Provincie	Aantal aanvragen	Aantal geselecteerde aanvragen	Subsidiabel bedrag	Selectiebedrag
Antwerpen	7	5	2.039.800	651.240
Limburg	0	0	0	0
Oost-Vlaanderen	1	1	508.000	200.000
Vlaams-Brabant	1	1	155.000	62.000
West-Vlaanderen	5	4	2.911.989	536.338
Totaal	14	11	5.614.789	1.449.578

Thema's van de geselecteerde projecten

- Insectenkweek - larven zwarte soldatenvlieg
- Verwerken kippenmest (verdere ontwikkeling Poul-AR®)
- Hoevewinkel 2.0. (geen automaat)
- Indirecte koeling aardappelloods
- Nieuw ontwerp AEA-systeem varkensstal + pocketvergister varkensstal
- Sorteermachine boomkwekerij
- Luchtwater gesloten melkveestal
- Algenkweek
- Tomatenkroketten
- Trayplantensysteem voor aardbeien
- Biogasinstallatie stalmest

4.6.2 Steunverlening aan de agrovoedingssector

In 2016 was er geen oproep voor de agrovoedingssector.

